

2005 жылғы 1 сәуірге¹ банк секторының ағымдағы жағдайы

Қазақстанда 2005 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша 35 екінші деңгейдегі банктер жұмыс істейді, оның ішінде Алматы қаласында 29 банк, банктердің 28 филиалы және 196 есеп-айырысу касса бөлімі орналасқан.

Банк секторының құрылымы		01.01.05	01.04.05
1.	Екінші деңгейдегі банктердің саны, оның ішінде:	35	35
	- шетелдің қатысы бар банктер	15	15
	Жарғы капиталында ² мемлекеттің 100% қатысы бар банктер	1	1 ²
2.	Екінші деңгейдегі банктер филиалдарының саны	385	398
3.	Екінші деңгейдегі банктердің есеп айырысу касса -бөлімдерінің саны	1106	1148
4.	Екінші деңгейдегі банктердің шетелдегі өкілдіктерінің саны	11	11
5.	Қазақстан Республикасындағы резидент емес банктер өкілдіктерінің саны	18	17
6.	Жеке тұлғалардың салымдарына (депозиттеріне) міндетті ұжымдық кепіл беру (сақтандыру) жүйесіндегі қатысушы банктердің саны	34	34
7.	Кастодиан қызметін жүзеге асыруға лицензиясы бар банктердің саны	9	9

Капитал. Екінші деңгейдегі банктердің жиынтықты меншікті капиталының есеп айырысу мөлшері³ ағымдағы жылдан бастап 23,6 млрд. (6,8%) теңгеге ұлғайды және 01.04.05ж. жағдай бойынша 370,4 млрд. теңге болды. Сонымен қатар, бірінші деңгейдегі капитал 17,9% -ке ұлғайып, 270,2 млрд. теңгеге дейін өсті, ал екінші деңгейдегі капитал 13%-ке азайып, 111,7 млрд. теңгеге дейін кеміді.

Меншікті капиталдың динамикасы, млрд. теңге	01.01.05	01.04.05	Өсім, %-пен
1-ші деңгейдегі капитал	229,1	270,2	17,9
Жарғылық капитал	161,3	167,2	3,7
Қосымша капитал	16,7	16,6	-0,6
Өткен жылдардың бөлінбеген таза кірісі	41,6	72,2	73,6
2-ші деңгейдегі капитал	128,4	111,7	-13,0
Бөлінбеген таза кіріс	31,1	10,3	-66,9
Реттелген борыш	99,3	114,4	15,2
Меншікті капитал барлығы	346,8	370,4	6,8

2005 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша банк секторы меншікті капиталының тепе-теңдік көрсеткіштері негізінен өзгерген жоқ және k1 - 0,09 (0,06 нормативі кезінде), k2 - 0,15 (0,12 нормативі кезінде) болды.

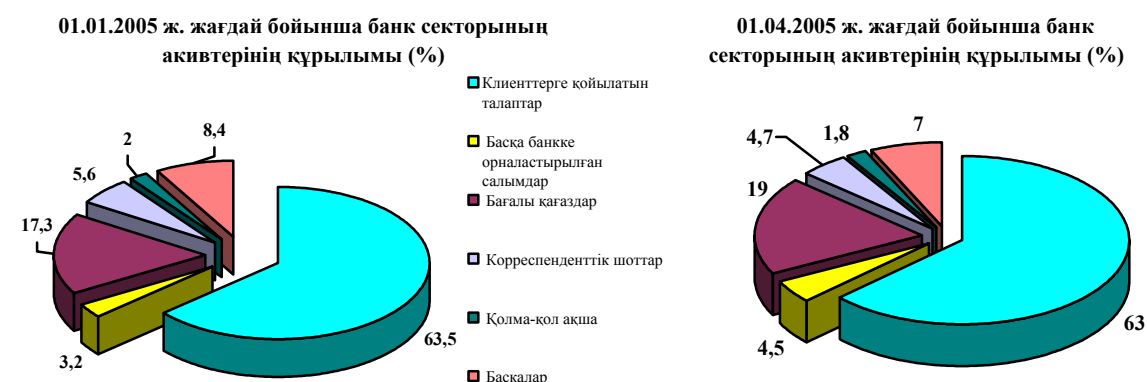
Меншікті капитал тепе-теңдігінің көрсеткіштері	01.01.05	01.04.05
Бірінші деңгейдегі меншікті капиталдың жиынтық активтерге қатынасы (k1)	0,08	0,09
Меншікті капиталдың тәуекел дәрежесі бойынша есептелген активтерге және баланстан тыс міндеттемелерге қатынасы (k2)	0,16	0,15
Меншікті капиталдың несиелік портфельге қатынасы	1,19	0,19
Меншікті капиталдың құрылған провизияларға қатынасы	2,86	2,78
Меншікті капиталдың күмәнді кредиттерге қатынасы	0,47	0,50
Меншікті капиталдың үмітсіз кредиттерге қатынасы	6,68	5,86

Активтер. 2005 жылдың бірінші тоқсанында банктердің жиынтық активтерінің

мөлшері 267,6 млрд. теңгеге (10%-ке) ұлғайды және есепті күнге 2 955,1 млрд теңге болды.

Банк секторының жиынтық активтерінің динамикасы мен құрылымы	01.01.05		01.04.05		Өсім, % - пен Прирост, (в %)
	млрд. теңге	жиынтығы на %-пен в % к итогу	млрд. теңге	жиынтығы на %-пен в % к итогу	
Қолма-қол ақша	55,0	2,0	54,6	1,8	-0,7
Корреспонденттік шоттар	149,9	5,6	137,6	4,7	-8,2
Бағалы қағаздар	465,5	17,3	562,3	19,0	20,8
Басқа банкке орналастырылған салымдар	85	3,2	134,1	4,5	57,8
Банкаралық заемдар	105,1	3,9	85,4	2,9	-18,7
Клиенттерге заемдар	1707,8	63,5	1860,7	63,0	9,0
Капиталға инвестиция және реттелген борыш	13,8	0,5	14,9	0,5	8,0
Негізгі қор және материалдық емес активтер	44,8	1,7	46,3	1,6	3,3
Басқа активтер	60,6	2,3	59,2	2,0	-2,3
Активтердің барлығы	2687,5	100	2955,1	100	10,0

Банктер активтерінің құрылымында банкаралық (63%), бағалы қағаздар портфелінен (19%) басқа, өзге банктерге орналастырылған салымдар үлкен үлес алады (4,5%). Активтердің ұлғаюы негізінен бағалы қағаздар шоттарындағы қалдықтардың ұлғаюынан 96,8 млрд. теңгеге немесе 20,8%-ке және клиенттерге берілген заемдар есебінен 153,0 млрд. теңгеге немесе 9,0%-ке өсті.

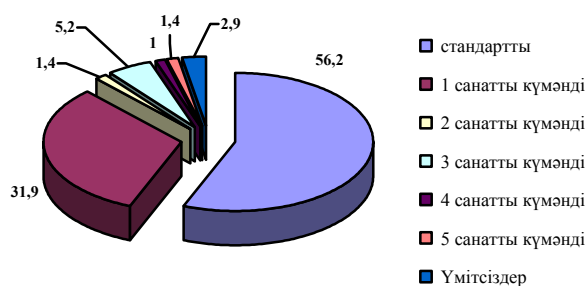
2005 жылдың басынан бастап, есепті күнге жіктелуге жататын активтер және шартты міндеттемелер 361,6 млрд. теңгеден (10,9%-ке) 3 682,6 млрд. теңгеге дейін ұлғайды.

Сонымен қатар активтердің және шартты міндеттемелердің жіктелуінің сапасында айтарлықтай өзгерістер болған жоқ. Стандартты активтердің және шартты міндеттемелердің үлес салмағы 72,3% -тен 75,1% -ке дейін ұлғайды, күмәнділер 26,0% -тен 23,1%-ке дейін кеміді, үмітсіз активтердің және шартты міндеттемелердің үлесі 1,8% (01.01.05 ж. - 1,7%) өзгеріссіз қалды.

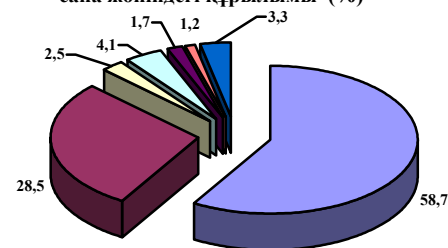
Активтердің және шартты	01.01.05	01.04.05
-------------------------	----------	----------

	Негізгі борыш сомасы, млрд. тенге	жиынтығына %-пен	Негізгі борыш сомасы, млрд. тенге	жиынтығына %-пен
Активтер және шартты міндеттемелер барлығы	3321,0	100	3 682,6	100,0
Стандартты	2401,7	72,3	2 765,9	75,1
Күмәнді	863,4	26,0	849,7	23,1
<i>1 санатты күмәнді – төлемдерді толық және уақтылы төлеген кезде</i>	692,5	20,9	652,9	17,7
<i>2 санатты күмәнді – төлемдерді кешіктірген немесе толық төлемеген кезде</i>	28,7	0,9	55,9	1,5
<i>3 санатты күмәнді –төлемдерді толық және уақтылы төлеген кезде</i>	98,0	2,9	83,1	2,3
<i>4 санатты күмәнді - төлемдерді кешіктірген немесе толық төлемеген кезде</i>	17,7	0,5	33,5	0,9
<i>5 санатты күмәнді</i>	26,5	0,8	24,3	0,7
Үмітсіздер Безнадежные	55,9	1,7	67,0	1,8

01.01.2005ж. жағдай бойынша несие портфелінің сапа жөніндегі құрылымы (%)

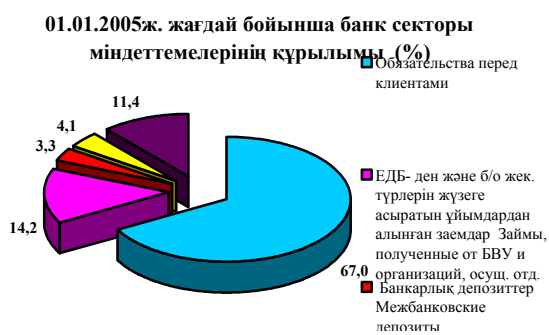
01.04.2005ж. жағдай бойынша несие портфелінің сапа жөніндегі құрылымы (%)

Қарастырып отырған кезеңде банктің кредиттік портфелінің құрылымында стандартты кредиттердің үлесі 56,2%-тен 58,7%-ке дейін өсті, күмәнділердің үлесі 40,9%-тен 38%-ке кеміді, үмітсіздер үлесі 2,9%-тен 3,3% дейін өсті.

Несиелік портфель сапасының динамикасы	01.01.05		01.04.05	
	Негізгі борыш сомасы, млрд. тенге	жиынтығын а %-пен	Негізгі борыш сомасы, млрд. тенге	жиынтығын а %-пен
Несиелік портфельдің барлығы	1812,9	100	1 946,1	100,0
Стандартты	1019,1	56,2	1 143,1	58,7
Күмәнді	741,9	40,9	739,8	38,0
<i>1 санатты күмәнді – төлемдерді толық және уақтылы төлеген кезде</i>	578,1	31,9	554,4	28,5
<i>2 санатты күмәнді – төлемдерді кешіктірген немесе толық төлемеген кезде</i>	25,1	1,4	48,6	2,5
<i>3 санатты күмәнді –төлемдерді толық және уақтылы төлеген кезде</i>	95,2	5,2	80,0	4,1
<i>4 санатты күмәнді-төлемдерді кешіктірген немесе толық төлемеген кезде</i>	17,6	1,0	33,1	1,7
<i>5 санатты күмәнді</i>	25,9	1,4	23,7	1,2
Үмітсіздер	51,9	2,9	63,2	3,3

Міндеттемелер. 2005 жылы қаңтар-наурыз аралығында екінші деңгейдегі банктердің міндеттемелерінің жалпы сомасы 252 млрд. теңгеге (10,4%-ке) өсті және есепті кезеңнің соңына 2 668,2 млрд. теңге болды.

Банктердің міндеттемелерінің ұлғаюына айналысқа жіберілген бағалы қағаздардың 34%-ке немесе 136,1 млрд. теңгеге дейін өсуі мейлінше мәнді ықпал етті. Жасалған «РЕПО» операцияларының көлемі 72,2 млрд. теңгеден 28,6 млрд. теңгеге дейін қысқаруы банктер пайдаланатын қарыз алу құралдарының кеңейе түскендігін байқатады.

Банк секторының жиынтық міндеттемелерінің құрылымы және динамикасы	01.01.05		01.04.05		Өсімі, % -пен
	млрд. теңге	жиынтығына %-пен	млрд. теңге	жиынтығына %-пен	
Клиенттер алдындағы міндеттемелер ⁴	1618,5	67	1 832,4	68,68	13,2
Банкарлық депозиттер	79,1	3,3	80,3	3,01	1,5
Қазақстан Республикасы Үкіметінен алынған заемдар	5,4	0,2	4,8	0,18	-11,1
Халықаралық қаржы ұйымдарынан алынған заемдар	19,2	0,8	18,5	0,69	-3,6
Банктік операциялардың жекелеген түрлерін жүзеге асырушы ұйымдар мен басқа банктерден алынған заемдар	343,9	14,2	351,1	13,16	2,1
Бағалы қағаздарман «РЕПО» операциялары	72,2	3	28,6	1,07	-60,4
Реттелген борыштар	99,3	4,1	114,4	4,29	15,2
Айналысқа шығарылған бағалы қағаздар	101,6	4,2	136,1	5,10	34,0
Басқа кредиторлар	49,5	2,1	54,6	2,05	10,3
Басқа міндеттемелер	27,5	1,1	47,4	1,78	72,4
Міндеттемелердің барлығы	2416,2	100	2 668,2	100,0	10,4

2005 жылдың қарастырылып отырған кезеңінде клиенттердің салымдары⁵ 219,7 млрд.теңгеге немесе 13,7%-ке өсті және 2005 жылы 1 сәуірде 1 827,5 млрд.теңге болды. Сонымен қатар талап ету бойынша салымдар 5,5%-ке кеміді және олардың клиенттердің жиынтық салымдарындағы үлесі 1,1% болды.

2005 жылдың басынан бастап жеке тұлғалардың салымдары мерзімді (7,3%-ке) және шартты (25,2%) салымдардың шоттарындағы қалдықтардың ұлғаюы есебінен 6,4%-ке немесе 28,7 млрд.теңгеге өсті, клиенттердің ағымдағы және карт-шоттарындағы қорлардың сомасы 1 млрд. теңгеге немесе 1,7%-ке кеміді.

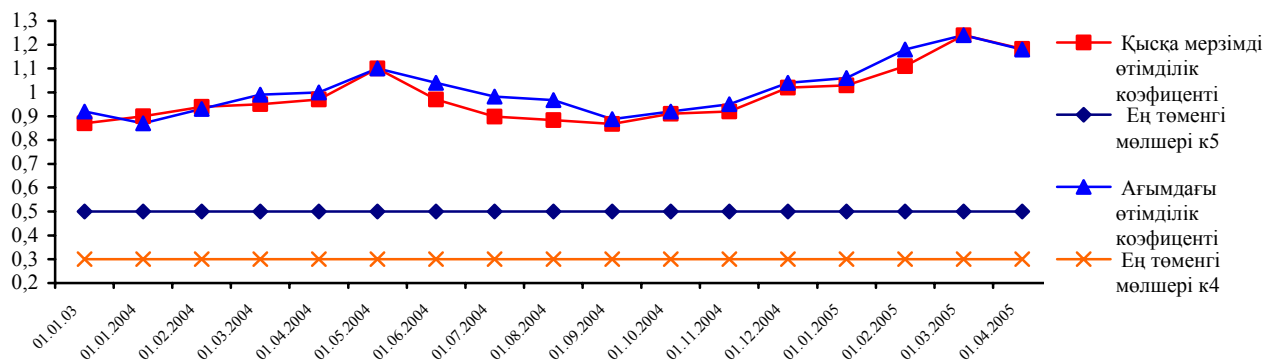
№	Клиенттердің депозиттері	01.01.05г.		01.04.05г.		Өсімі, % -пен	
		Барлығы	Оның ішінде шет. валютасы нда	Барлығы	Оның ішінде шет. валютасы нда	Барлығы	Оның ішінде шет. валютасы нда
1.	Салымдардың барлығы, оның ішінде:	1 607,8	917,4	1 827,5	1 071,4	13,7	16,8
2.	Заңды тұлғалардың салымдары, оның ішінде:	1 159,8	724,7	1 350,8	867,3	16,5	19,7

Арнайы тағайындалған еншілес ұйымдардың салымдарымен клиенттердің ағымдағы және карт-шоттары	756,7	498,7	910,6	641,6	20,3	28,7
Талап ету бойынша салымдар	5,0	1,2	3,1	1,2	-38,0	0,0
Вклады до востребования	396,5	223,8	435,3	223,3	9,8	-0,2
Мерзімді салымдар	1,6	1,0	1,8	1,2	12,5	20,0
Шартты						
3. Жеке тұлғалардың салымдары, оның ішінде:	448,0	192,7	476,7	204,1	6,4	5,9
Клиенттердің ағымдағы және карт-шоттары	60,3	15,6	59,3	15,8	-1,7	1,3
Талап ету бойынша салымдар	16,7	6,9	17,4	7,6	4,2	10,1
Мерзімді салымдар	360,3	161,5	386,6	169,9	7,3	5,2
Шартты	10,7	8,7	13,4	10,8	25,2	24,1

Өз кезегінде, заңды тұлғалардың салымдары 16,5%-ке, оның ішінде мерзімді депозиттер - 9,8%-ке (38,8 млрд. теңге), клиенттердің ағымдағы және карт –шоттары, 20,3%-ке (153,9 млрд. теңге) өсті. Талап ету бойынша салымдар 38%-ке кеміді және 3,1 млрд. теңге болды.

Өтімділік. 2005 жылдың бірінші тоқсанында банк жүйесінің өтімділік деңгейі жоғары деңгейде сақталды. Ағымдағы өтімділіктің жиынтық коэффициенті жеке банк үшін барынша төмен 0,3 нормасынан осы жылдың 3 айында 01.01.05ж. 1,06 –нан 01.04.05 ж. 1,18 -ке дейін өсті. 2005 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша қысқа мерзімді өтімділік (барынша төмен мөлшері –0,5) 1,182 болды.

Банк секторының өтімділік деңгейінің динамикасы

Кірістілік. 2005 жылы 1 сәуірде екінші деңгейдегі банктер табыс салығын төлегеннен кейін 10,3 млрд. теңге мөлшерінде жиынтық таза кіріс алды. (2004 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша – 9,3 млрд. теңге). Кірістердің жиынтық мөлшері 95,8 млрд. теңге болды (2004 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша-71,4 млрд. теңге), шығыстар - 85,4 млрд. теңге (2004 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша -62,1 млрд. теңге).

Мынаны атап өткен жөн, ағымдағы жылдың 1 тоқсанында банктер өткен жылдың осыған ұқсас кезеңімен салыстырғанда 32,6%-ке көп таза кіріс алды.

Банк секторының кірістілігі, млрд. теңгеде	01.04.04	01.04.05	Өзгеріс (+;-),% - пен
Сыйақы алуға байланысты кірістер	43,9	68,1	55,1
Сыйақы төлеуге байланысты шығыстар	18,8	34,3	82,4
Сыйақы алуға байланысты таза кіріс	25,1	33,8	34,7
Сыйақы алуға байланысты емес кірістер	24,5	27,5	12,2
Сыйақы төлемін жасауға байланысы жоқ шығыстар	41,7	48,0	15,1
Сыйақы алумен байланысы жоқ таза кіріс (шығын)	-17,2	-20,5	19,2
Көзделмеген баптар	2,9	0,0	-100,0
Табыс салығы төленгенге дейінгі таза кіріс	10,8	13,3	23,1
Табыс салығын төлеуге байланысты шығыстар	1,5	3,0	100,0
Табыс салығы төленгеннен кейінгі таза кіріс	9,3	10,3	10,8

Проценттік кірістер құрылымында клиенттерге берілген заемдар бойынша (85,8%-ке немесе 58,4 млрд. теңге), сыйақыны алуға байланысты кірістер біршама көп үлес алады, ал проценттік шығыстар құрылымында – клиенттердің талаптары бойынша (67,3% немесе 23,1 млрд. теңге) төленген сыйақыларға байланысты шығыстар орын алады.

Дилингтік операциялар бойынша таза кіріс 2,4 млрд. теңге (2004 жылғы 1 сәуірде – 2,2 млрд. теңге) болды.

Табыс салығы төленгенге дейін таза кірістің жиынтық активтерге (ROA) қатынасы 0,45% (01.04.05 ж. жағдай бойынша - 0,61%) болса, табыс салығы төленгенге дейін таза кірістің меншікті капиталға қатынасы (ROE) – 3,59% болды. (01.04.04 ж. жағдай бойынша – 4,34%).

Банк секторының кірістілігін сипаттайтын жиынтық көрсеткіштер	01.04.04	01.04.05
Табыс салығы төленгенге дейінгі таза кірістің жиынтық активтерге қатынасы (ROA)	0,61	0,45
Табыс салығы төленгенге дейінгі таза кірістің меншікті капиталға қатынасы (ROE)	4,34	3,59
Сыйақы (мүдде) алуға байланысты кірістердің жиынтық активтерге қатынасы	2,46	2,30
Сыйақы (мүдде) алуға байланысты кірістердің жиынтық несие портфелінің кредиттеріне қатынасы	3,16	3,07
Дилингтік операциялар бойынша таза кірістің табыс салығы төленгенге дейінгі таза кіріске қатынасы	19,95	18,05
Сыйақы (мүдде) төлеуге байланысты шығыстардың жиынтық міндеттемелерге қатынасы	1,18	0,93
Жиынтық активтерге резерв жасауға шығыстардың қатынасы	0,85	0,50

Банк секторының шоғырлануы. 2005 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша 3 ірі банктің банк секторының жиынтық активтеріндегі үлесі 62,06%-тен 61,5% -ке дейін аздап кеміді, сондай-ақ, 3 ірі банктің банк секторының жиынтық міндеттемелеріндегі үлесі де 63,48% -тен 62,85%-ке дейін кеміді.

3 ірі банктің банк секторының жиынтықты несие портфеліндегі кредиттерінің үлесі 66,15% болды.

Сондай-ақ, ағымдағы жыл басынан бастап 3 ірі банкте жеке тұлғалардың депозиттерінің шоғырлануы 2005 жылғы 1 сәуірдегі жағдай бойынша 66,01% -тен 52,21%-ке дейін кемігендігі байқалғандығын атап өткен жөн.

Жиынтық банк секторынан үлес Доля от совокупного банковского сектора	01.01.05	01.04.05
Үш ірі банктің активтері	62,06	61,50
Үш ірі банктің міндеттемелері	63,48	62,85
Үш ірі банктің меншікті капиталы	54,11	52,81
Үш ірі банктің несие портфелі	66,33	66,15

Үш ірі банктің клиенттерінің ⁵ депозиттері, оның ішінде:	66,01	52,21
- заңды тұлғалардың	67,06	56,80
- жеке тұлғалардың	63,28	37,32

Банк секторының экономикадағы ролі

Банк секторының Қазақстан экономикасындағы ролін сипаттайтын салыстырмалы динамикасы	Қазақстан көрсеткіштрдің	01.01.02	01.01.03	01.01.04	01.01.05	01.04.05
ЖІӨ, млрд. теңге		3 250,6	3 747,2	4 449,8	5 542,5	6 397,0 ⁶
Активтердің ЖІӨ -ге қатынасы %		25,1	30,6	37,7	48,5	46,2
Несие портфелінің ЖІӨ-ге қатынасы %		15,9	19,1	24,4	32,7	30,4
Меншікті капиталдың ЖІӨ-ге қатынасы %		3,8	4,3	5,2	6,3	5,8
Клиенттер депозиттерінің ЖІӨ-ге қатынасы		15,0	18,6	21,8	29,0	28,6

1 – 01.05.05ж. жағдай бойынша ақпарат “Қазақстан Даму банкі” ЖАҚ деректерін ескермей берілген.

2 - “Қазақстан тұрғын үй құрылыс жинақ банкі” АҚ-ы; “Эксимбанк” ААҚ-ы мемлекеттік үлесті сатып алуды жүзеге асырды.

3- уәкілетті орган бекіткен екінші деңгейдегі банктердің пруденциалдық нормативтері туралы Ережеге сәйкес;

4 – “Арнайы тағайындалған еншілес ұйымдардың салымдары” 2222 шотын ескеріп;

5 – клиенттердің депозиттері туралы ақпарат клиенттердің ағымдағы шотын ескере отырып берілген.

6 – 2005 жылға болжам деректері